

STUDENTINFLYTANDETS FINANSIERING

I detta avsnitt avhandlas finansieringen av studentinflytandet. Inledningsvis presenteras en kort översikt över studentkårernas intäkter. Därefter diskuteras, med utgångspunkt i lärosätenas och studentkårernas enkätsvar, kårernas olika intäkter i tur och ordning: statsbidraget för studentinflytandet, lärosätenas köp av tjänster, lärosätenas bidrag, studentkårernas sponsringsintäkter, stöd från kommun till studentkårerna, intäkter från medlemsavgifter samt övriga intäkter. Även studentkårernas samarbetsorgan har lämnat synpunkter på studentinflytandets finansiering. Avslutningsvis presenteras UKÄ:s analys av finansieringssituationen för studentinflytandet samt UKÄ:s rekommendationer.

Vilka är kårernas största intäktskällor?

UKÄ bad kårerna att beskriva sina olika intäktskällor, och att redovisa dessa som andelar av de totala intäkterna (fråga 20, kårenkäten). Uppgifterna avser 2015 (ett undantag är *Studentkåren i Borås*, som redovisar uppgifter för 2014). Svaren har lämnats i fritextform, utan förvalda alternativ. Vissa kårer har svarat i procentform, medan andra endast angivit de olika intäktskällorna i storleksordning. I tabell 9 presenteras endast studentkårernas respektive största intäktskällor.

Tabell 9. De olika kårernas största intäktskälla

Största intäkt	Antal kårer
Medel från lärosätet, statsbidrag inräknat	15
Intäkter från verksamhet, ex. restaurang, försäljning	11
Medel från lärosätet, statsbidrag ej inräknat	10
Sponsorintäkter	6
Statsbidrag	3
Medlemsavgifter	2
Bidrag från kommun	1
Bidrag från kommun & Medlemsavgifter *	1
Uppgift saknas	1
Summa	50

* INDIKERAR ATT KÅREN UPPGIVIT ATT DESSA TVÅ INTÄKTSPOSTER ÄR DE STÖRSTA OCH ATT DE ÄR LIKA STORA.

Svaren visar att majoriteten av kårer får sina största intäkter genom lärosätet, inklusive det statsbidrag för studentinflytande som betalas ut till kårerna via lärosätet. Som framgår av tabellen har kårerna redovisat svaren på olika sätt: En del har inkluderat statsbidraget i medlen från lärosätet, medan andra har redovisat dessa båda poster separat. Genom svaren på andra frågor i enkäten framgår att många kårer inte har full inblick i hur stor andel av de medel de får från lärosätet som utgörs av statsbidrag, respektive andra former av bidrag eller stöd från lärosätet. Detta kommer att beskrivas närmare senare i kapitlet.

I kategorin "Intäkter från verksamhet, ex. restaurang, försäljning" har inkluderats, utöver restaurang- och caféverksamhet, andra studiesociala arrangemang, intäkter från arbetsmarknadsmässor samt olika former av försäljning. Även intäkter från uthyrning av kårhus har räknats in i denna kategori. En grupp studentkårer anger att de har sponsring som huvudsaklig intäkt. Det är främst studentkårer vars verksamhetsområde utgörs av utbildningar i odontologi, farmaci, juridik, ingenjörsvetenskaper och ekonomi. Endast ett fåtal kårer har uppgivit att medlemsavgifter respektive bidrag från kommunen är de största intäktsposterna.

Statsbidraget för studentinflytande

Som beskrevs tidigare får studentkårerna ett statligt bidrag för sitt arbete med studentinflytande. Bidraget betalas ut till kårerna av respektive lärosäte. Frågor kring statsbidraget för studentinflytande inkluderades i såväl enkäten till lärosäten som enkäten till studentkårerna. Nedan redovisas lärosätenas och kårernas uppfattning angående statsbidragets nivå samt eventuella villkor för statsbidraget.

Statsbidragets nivå

Följande fråga ställdes till såväl lärosäten som studentkårer: "Anser ni att statsbidraget till stöd för studentinflytandet är rimligt till sin omfattning?" (fråga 20 i lärosätesenkäten och fråga 21 i kårenkäten samt följdfrågor). Svaren sammanställs i tabell 10.

Tabell 10. Anser ni att statsbidraget till stöd för studentinflytandet är rimligt till sin omfattning?

Svarsalternativ	Lärosäte		Studentkår	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ja	8	26	8	16
Nej	23	74	38	76
Vet ej	-	-	4	8
Summa	31	100	50	100

Både bland lärosäten och kårer anser en klar majoritet (omkring tre fjärdedelar) att statsbidraget *inte* är rimligt till sin omfattning. Av lärosätena svarade omkring en fjärdedel att bidraget är rimligt till sin omfattning. En ännu mindre andel av kårerna svarade att så är fallet, medan en handfull kårer svarade "vet ej" (ett alternativ som inte fanns i enkäten som ställdes till lärosätena).

I såväl lärosätesenkäten som kårenkäten ställdes en följdfråga till de respondenter som svarat "nej" på föregående fråga (det vill säga uppgett att de inte anser att statsbidraget är rimligt till sin omfattning): "Hur stort borde statsbidraget till stöd för studentinflytandet vara för att vara rimligt?" Det innebär att 23 lärosäten och 38 kårer fått frågan. Av dessa är det dock 8 lärosäten och 7 kårer som ger ett svårtolkat svar alternativt svarar i allmänna termer utan att ange något belopp. Siffrorna i tabell 11 utgår från de 15 respektive 31 respondenter som uppgett ett belopp. Många lärosäten formulerar

svaret utifrån nuvarande bidragsnivå; exempelvis ”Det borde ökas med 50 procent”. I de fallen har vi utgått från det bidrag lärosätet mottog 2015. I kårenkäten uppmanades respondenterna att ange beloppet per helårsstudent, vilket inte preciserades i lärosätesenkäten. Svaren från lärosätesenkäten har räknats om i termer av bidragsbelopp per HST. Observera att framställningen baseras på uppskattningar från lärosätena och studentkårer.

Tabell 11. Hur stort borde statsbidraget till stöd för studentinflytandet vara för att vara rimligt? (Föreslaget bidrag per HST i kr)

Föreslaget bidrag per HST (kr)	Lärosäte	Studentkår
Medelvärde	318	298
Median	302	300
Högsta värde	842	607
Lägsta värde	137	130

Så svarar lärosätena

Spridningen bland förslagen är relativt stor, men i genomsnitt föreslår lärosätena en höjning som ungefärligen skulle innebära ett trefaldigande av statsbidraget (bidraget år 2015 var ungefär 110 kronor per helårsstudent). Många lärosäten poängterar att statsbidraget är otillräckligt för att studentkårerna ska kunna utföra sitt uppdrag med avseende på studentinflytandet. Som ett bland flera exempel på dessa svar kan nämnas *Högskolan Väst*, som skriver att statsbidraget i dag är för lågt för att finansiera studentkårens verksamhet, och att detta innebär att högskolan är tvingad att ”köpa” tjänster etc. av studentkåren för att den skall ha möjlighet att kunna genomföra en meningsfull studiebevakning. En del lärosäten anser att det belopp som föreslogs i utredningen *Frihet för studenter* (SOU 2008:11), alltså 310 kronor per helårsstudent, är en bra utgångspunkt. Till dem hör *Luleå tekniska universitet* och *Linköpings universitet*. Många andra har utgått från de faktiska kostnader som kårerna har för studentinflytande, vilka i dag täcks upp av bidrag från lärosätena, köp av tjänster etc., och förespråkar att statsbidraget bör höjas så att det täcker dessa kostnader, vilket i flera fall innebär att man förespråkar en mångdubbel höjning av statsbidraget. Till denna grupp hör bl.a. *Högskolan i Borås*, *Karolinska institutet*, *Linnéuniversitetet*, *Lunds universitet*, *Malmö högskola* och *Uppsala universitet*. *Stockholms universitet*, *Lunds universitet* samt *Linköpings universitet* anser att oberoendet från lärosätet åtminstone i princip kan ifrågasättas om lärosätet står för en stor del av studentkårens finansiering. *Mittuniversitetet* hävdar att en fördel med den nu rådande ordningen, det vill säga att praktiskt taget alla lärosäten bidrar till kårernas finansiering utöver det stöd som statsbidraget innebär, är att diskussionerna om avtal kring lärosätets stöd till kårerna ger ett bra tillfälle till dialog om gemensamma utvecklingsområden, vilket inte sker genom överföring av ett statsbidrag. *Mittuniversitetet* hävdar vidare att om ett ökat statsbidrag skulle finansieras från lärosätenas anslag och det således blev kostnadsneutralt för lärosätena vore den nuvarande ordningen av ovannämnt skäl bättre.

Så svarar studentkårerna

Liksom bland lärosätena är spridningen i kårernas uppfattning om en rimlig bidragsnivå ganska hög, men överlag ligger svaren i ungefär samma spann som lärosätenas förslag. I genomsnitt förespråkar kårerna liksom lärosätena en höjning som skulle innebära att statsbidraget nästan trefaldigades. Ett antal kårer hänvisar till det belopp som föreslogs i utredningen *Frihet för studenter* (SOU 2008:11), alltså 310 kronor per helårsstudent, som ett bra riktmärke. Till dem hör *Studentkåren i Borås*, *Umeå studentkår* och *Karlstad studentkår*. Ett stort antal kårer redovisar de kostnader de har för att utföra sitt uppdrag med avseende på studentinflytande, och framhåller att statsbidraget för studentinflytandet är otillräckligt för att täcka dessa kostnader, så att kåren blir beroende av andra inkomstkällor. *Kristianstads studentkår* och *Örebro studentkår* anser att de bidrag de nu får från universitetet skapar en beroendeställning, och att statsbidraget borde höjas i den grad som är tillräcklig för att undvika detta förhållande. *Studentkåren i Malmö* förespråkar också en höjning av statsbidraget då man anser att det är essentiellt att kunna ha tillräckligt med arvoderade studentrepresentanter, inte minst då, efter kårobligatoriets avskaffande, en stor del av kårens tid läggs på medlemsrekrytering. *Teknologkåren vid Lunds tekniska högskola* framhåller, utöver medlemsrekrytering, att en stor del av kårens tid och resurser med nuvarande ordning ägnas åt sponsringskontrakt med företag och avtalsförhandling med lärosätena. *Juridiska föreningen* vid Lunds universitet hävdar att statsbidraget från deras perspektiv är tillräckligt endast tack vare att man även har intäkter från näringslivet, och att kårer med sämre möjlighet till näringslivskontakter samt mindre social verksamhet har en betydligt sämre ekonomi.

Villkor för statsbidraget

Till både lärosäten och kårer ställdes en fråga om huruvida lärosätet kopplat någon form av villkor till statsbidraget (fråga 23 i lärosätensenkäten, fråga 23 i kårenkäten). Anledningen till att frågan ställdes var att sådana villkor eventuellt kan ha betydelse för kårernas självständighet.

Tabell 12. Har ert lärosäte kopplat villkor till statsbidraget till stöd för studentinflytandet, exempelvis återrapporteringskrav eller andra villkor? Motivera gärna ert svar. (Fråga 23 i lärosätensenkäten.) Har ert lärosäte kopplat villkor till statsbidraget, till exempel återrapporteringskrav eller andra villkor? Om ja, redogör kortfattat för de krav som ställdes 2015. (Fråga 23 i kårenkäten.)

Svarsalternativ	Lärosäte		Studentkår	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ja	14	45	18	36
Nej	17	55	23	46
Vet ej	-	-	9	18
Summa	31	100	50	100

Observera att följande förbehåll gäller: 1. I den fråga som ställdes till kårerna preciserades att det handlar om förhållandena 2015. I den fråga som ställdes till lärosätena saknades tidsangivelse. 2. Kårerna hade ett "vet ej"-alternativ. Lärosätena kunde bara välja "ja" eller "nej".